

ת"פ 16273/02/16 - מדינת ישראל נגד אילת מנוס, עמית אזולאי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 16273-02-16 מדינת ישראל נ' מנוס ואח'

לפני
המאשימה
כבוד השופט מרדכי לוי
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שרית ארונוב, פמת"א (פלילי)

נגד
הנאשמים
1. אילת מנוס
ע"י ב"כ עו"ד יצחק איצקוביץ
2. עמית אזולאי
ע"י ב"כ עו"ד ירון פורר

גזר דין

פתח דבר

1. על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון, הורשעה **נאשמת 1** (להלן: "**הנאשמת**") בעבירות הבאות: **החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית** - עבירה לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: "**פקודת הסמים**" או "**הפקודה**"); **החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן או לצריכתו** - עבירה לפי סעיף 10 רישא לפקודה; **נהיגה בפסילה** - עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה (נוסח חדש) (להלן: "**פקודת התעבורה**"); **נהיגה ללא רישיון** - עבירה לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה; **נהיגה ללא ביטוח** - עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל-1970.
2. על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בגדרו של הסדר טיעון, הורשע **נאשם 2** (להלן: "**הנאשם**"), בעבירה של **סיוע להחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית**, לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודה יחד עם סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**").
3. הסדר הטיעון התייחס לתיקון כתב האישום המקורי, אך לא לעניין העונש ולעניין בקשת החילוט, תוך שהוסכם כי בעניינים אלה יהיו הצדדים חופשיים בטיעוניהם. כמו כן, במסגרת הסדר הטיעון ביקשה המאשימה כי בית המשפט יקבע ששני הנאשמים הינם סוחרי סמים.
4. לנוכח העבירות שבהן הורשעו הנאשמים, הכריז בית המשפט על שני הנאשמים כסוחרי סמים.
5. לאחר הרשעת הנאשמים, שירות המבחן התבקש להגיש תסקירים לגביהם.

עובדות כתב האישום המתוקן

6. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד שאינו ידוע במדויק, במחצית השנייה של חודש דצמבר 2015, מסר שייח עיסא בסאם, בעלים של סוכנות רכב בשם "רכב הכפר" בכפר קאסם, רכב מסוג מאזדה, מ.ר. 35-631-62 (להלן: "**הרכב**"), לחזקת הנאשמת.

באותו יום, בשעה 20:10, או בסמוך לכך, נהגה הנאשמת ברכב, ללא רישיון נהיגה תקף ולאחר שנפסלה ביום 16.9.15 מלהחזיק רישיון נהיגה, במסגרת ת"ת (שלום פתח תקווה) 4871-07-15, וכן מבלי שהחזיקה בפוליסת ביטוח בת תוקף. באותה העת ישב הנאשם במושב הנוסע שלידה.

במועד האמור, הגיעו הנאשמים לאולם אירועים באור יהודה (להלן: "**האולם**"), לאירוע משפחתי של נכדה של הנאשמת.

באותו מועד, החזיקה הנאשמת ברכב, סם מסוכן מסוג קוקאין, במשקל כולל של 184.4216 גרם נטו (להלן: "**הסמים**"), וזאת בסיועו של הנאשם.

הסמים הוחזקו ברכב באופן הבא:

א. בתא דלת הנהג - 11.87 גרם נטו קוקאין וכן משקל אלקטרוני.

ב. בחלק הפנימי התחתון של ידית מעצור היד - 172.5516 גרם נטו קוקאין, מחולק לשלוש שקיות.

הנאשם סייע לנאשמת לארוז את הסמים ולהחזיקם ברכב בזמן נסיעתם לאולם האירועים.

בנוסף, החזיקה הנאשמת ברכב שלושה משקלים אלקטרוניים, שהינם כלים המשמשים להכנת סם מסוכן ולא לצריכתו, כמפורט להלן:

א. מתחת לידיית מעצור היד, בין הנהג לנוסע - משקל אלקטרוני.

ב. בתא המטען - משקל אלקטרוני.

משיצאו הנאשמים מהרכב וצעדו לעבר האולם, החזיקה הנאשמת סם מסוכן מסוג קוקאין שלא כדין ושלא לצריכה עצמית, במשקל כולל של 11.5092 גרם נטו, המחולק ל-23 מנות, שאותן החביאה בחפיסת סיגריות אשר אחזה בידה.

תסקירי שירות המבחן

7. בתסקיר שירות המבחן מיום 21.5.17 **בעניינה של הנאשמת** צוין, בין היתר, כי הנאשמת היא גרושה ואם ל-5 ילדים בגילאי 11-25. הנאשמת נושאת עמה חוויות רגשיות קשות מילדותה ומקשרים זוגיים בעייתיים, שבמסגרתם אף חוותה אלימות נפשית ופיסית. במהלך חייה פיתחה הנאשמת דפוסים התמכרותיים ושוליים, אשר להערכת שירות המבחן הם עומדים ברקע לביצוע העבירות נושא תיק זה. בנוסף לכך, הנאשמת מתמודדת עם מחלת הסרטן ועם השלכותיה של המחלה על חייה. המחלה התגלתה בשנה האחרונה במהלך טיפול לגמילה ולשיקום משימוש בסמים שעברה הנאשמת בקהילה הטיפולית "דרך אריאלה", שבה שולבה במסגרת הליך פיקוח המעצר בתיק זה. בעקבות הפסקת הטיפול בה במסגרת הקהילה הנ"ל לאחר 10 חודשים, בשל קשייה לעמוד בדרישות המסגרת, הנאשמת שולבה ביום 1.3.17 ביחידה להתמכרויות

בקריית אונו, לצורך המשך הטיפול. מהמידע שהתקבל מגורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות עולה כי הנאשמת משתפת פעולה באופן מלא בטיפול, מתמידה בהגעה לשיחות הפרטניות ומוסרת בדיקות שתן נקיות משרידי סמים. כמו כן, מאז ביצוע העבירות נושא תיק זה, לא נפתחו נגד הנאשמת תיקים חדשים.

שירות המבחן התרשם כי כיום, בהשפעת ההליך המשפטי המתקיים נגד הנאשמת, היא לוקחת אחריות על חייה, וכאמור, גם לאחר הפסקת הטיפול בקהילה הטיפולית, היא המשיכה את התהליך שבו החלה במסגרת טיפולית אחרת, ביחידה להתמכרויות בקריית אונו. הנאשמת מבטאת מוטיבציה גבוהה להיעזר ומשקיעה מאמצים רבים להישאר נקייה משימוש בסמים ולשקם את חייה. כל זאת, כאשר ברקע היא מתמודדת עם מצב רפואי מורכב, עקב מחלת הסרטן שהתגלתה בגופה, כאמור.

לנוכח כל האמור לעיל, ומבלי להתעלם מחומרת העבירות, המליץ שירות המבחן לאמץ במקרה זה את הפן הטיפולי-שיקומי ולהטיל על הנאשמת צו מבחן למשך שנה, שבמהלכה יעמוד שירות המבחן בקשר עם גורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות בקריית אונו ויהווה עבורה של הנאשמת מסגרת מפקחת ומציבת גבולות.

שירות המבחן הוסיף כי להתרשמותו, בשל מצבה הנפשי והבריאותי של הנאשמת, עונש של מאסר בפועל, גם אם ירוצה בעבודות שירות, יחבל בסיכויי שיקומה והחלמתה של הנאשמת ויגרום לנסיגה נוספת במצבה הרגשי.

על כן, המליץ שירות המבחן גם על הטלת ענישה חינוכית של של"צ, בהיקף נרחב של 250 שעות.

8. בתסקיר שירות המבחן מיום 22.3.17 **בעניינו של הנאשם** צוין, בין השאר, כי הינו בן 36, גרוש מזה כשנתיים ואב ל-3 ילדים בגילאי 1.5, 5 ו-7.5 שנים. הנאשם מתגורר בבית הוריו ועובד בחברת משכנתאות בתפקיד מוקדן, 5 ימים בשבוע, בשעות הערב.

הנאשם גדל בסביבה בעלת דפוסים עבריינים, החל מגיל ילדות. הוא לא גויס לצבא בגין חוסר התאמה. הנאשם הורשע בעבר בארבע עבירות פליליות, בגין עבירות סמים, רכוש והחזקת סכין, אך העבירה האחרונה נעברה בשנת 2008 ועליה נדון בשנת 2012 ואין עומדים נגדו תיקים פתוחים.

הנאשם הודה, לקח אחריות על ביצוע העבירה נושא תיק זה והביע חרטה על מעורבותו בה ורצון לשיקום. הנאשם תיאר כרקע לביצוע העבירה, כי הוא נסע יחד עם בת זוגו, הנאשמת, ברכבה, לאירוע משפחתי, שבו תכננו לספק סם מסוג קוקאין לבני משפחתה. הנאשם הודה כי בתקופה זו של חייו הוא היה מעורב ופעיל בתחום הסמים. ניכר כי הנאשם מטשטש ומצמצם את חלקו בעבירה הנוכחית ונוטה להשליך את האחריות על שותפתו לעבירה. הנאשם ציין כי הקשר הזוגי עם הנאשמת התבסס על התמכרותם לסם, כאשר באותה תקופה הם צרכו סמים בצורה מאסיבית וחריגה עבורו. הנאשם טען כי החל לעשן סיגריות בילדותו המוקדמת ולהשתמש באלכוהול ובקנביס מגיל 13, ובגיל 17 התחיל לצרוך קוקאין. לדבריו, במשך כ-10 שנים התמכר באופן קשה לקוקאין ועקב כך הסתבך בעבירות רכוש ולווה כספים ממקורות שונים. כיום הוא נמצא בהסדר תשלומים עמם על יתרת חובו, הן מול רשות המסים, ההוצאה לפועל ורשות האכיפה והגבייה והן מול נושים אחרים. מזה כ-9 חודשים הנאשם נקי מסמים ומטופל, בין היתר, ביחידה העירונית לטיפול בנפגעי סמים בראשון לציון ובמרכז יום לנפגעי סמים ברחובות. מהדו"ח שהתקבל מהיחידה להתמכרויות עולה כי הנאשם החל את הטיפול בחודש יוני 2016 ונמצא בטיפול מרכז היום 5 ימים בשבוע בין השעות 08:00 עד 14:00 וכי הוא מוסר בדיקות שתן נקיות מסמים. הוא משתף פעולה בצורה טובה, בכנות ובפתיחות, לוקח אחריות על הבעייתיות במצבו ומביע חרטה על מעשיו.

שירות המבחן שקל את גורמי הסיכון להישנות העבירה מול גורמי הסיכוי לשיקום והעריך כי במקרה זה קיימת חשיבות לתת לנאשם הזדמנות לשיקום ולהמשך תפקוד נורמטיבי בחברה. נוכח שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן ועם המסגרות הטיפוליות שבהן שולב, שירות המבחן סבור שיש לחזק את מאמציו החיוביים של הנאשם ולאפשר לו להמשיך באפיק השיקומי.

לפיכך, המליץ שירות המבחן על העמדת הנאשם בצו מבחן לתקופה של שנה, שבמהלכה ימשיך הנאשם את התהליך הטיפולי שבו החל ביחידה לטיפול בנפגעי סמים ובמרכז יום לנפגעי סמים.

לדעת שירות המבחן, מאסר, ולו בעבודות שירות, יקטע את הליך הטיפול שבו משולב הנאשם כיום; ועל מנת לאפשר לו להמשיך במרכז היום ובעבודתו בשעות אחר הצהריים, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם ענישה במסגרת של"צ בהיקף של 200 שעות.

הראיות לעונש

9. במסגרת **ראיות המאשימה לעונש** הוגשו הרישום הפלילי של הנאשמת (ת/1) ובו הרשעה אחת מיום 4.2.14 בת"פ 21189-01-13 בבית משפט השלום בתל אביב (ר' ת/4); הרישום התעבורתי של הנאשמת (ת/2), שבו 18 הרשעות בעבירות תעבורה; גזר דין בתיק תעבורה 4871-07-15 בבית משפט השלום לתעבורה פתח תקווה מיום 16.9.15 (ת/3); שבו נדונה הנאשמת, בין היתר, לפסילה בפועל של רישיון הנהיגה לתקופה של 18 חודשים ולפסילה על תנאי של רישיון הנהיגה לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים; גזר דין מיום 4.2.14 בת"פ 21189-01-13 הנ"ל (ת/4), שבו הוטלו על הנאשמת, בין היתר, מאסר מותנה בן 3 חודשים למשך שנתיים, שלא תעבור עבירה של החזקת סם מסוכן, ו-3 חודשי פסילה על תנאי של רישיון הנהיגה במשך שנתיים, שלא תעבור עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים מסוג פשע וכן החזקת סם לצריכה עצמית.

כמו כן, הוגש הרישום הפלילי של הנאשם (ת/5), הכולל ארבע הרשעות, בעבירות סמים, רכוש והחזקת סכין, בגין עבירות שנעברו בין השנים 2002-2008.

10. במסגרת **ראיות ההגנה לעונש** בעניינה של הנאשמת הוגשו מסמכים אחדים (נ/1) - בעיקר מסמכים רפואיים בעניין מחלת הסרטן שהתגלתה בגופה.

כמו כן, העידו **מטעם הנאשמת** אביה, מר רנה ביטון, אשר מסר כי גם הוא חולה במחלת הסרטן וכי בתו-הנאשמת עוזרת לו מאוד, למרות שגם היא חולה כיום בסרטן; וכן מר משה גוטליב, שהוא מדריך מוסמך בנפגעי סמים, אשר מלווה ומשקם אסירים בבתי הסוהר ומחוץ להם, ואשר הוכשר לכך מטעם הרשות לשיקום האסיר ומטעם הרשות הלאומית ללחימה בסמים. העד האחרון סיפר כי הוא מכיר את הנאשמת מזה שנים רבות, מהתקופה שבה הייתה מכורה לסמים, התאוששה ו"נפלה" שוב. העד ציין כי הנאשמת נקיייה מסמים מעל שנה ושהיא עושה הכול כדי לא "ליפול" שוב.

מטעם הנאשם הוגשו מסמכים אחדים, הן מהתחנה לטיפול בנפגעי סמים בעיריית ראשון לציון (נ/2), הן בעניין חובות כספיים (נ/3) והן פרוטוקול מתיק מ"ת 51621-02-16 (נ/4), בעניין השחרור שלו מהמעצר לצורך

שיקום וגמילה מסמים.

כמו כן, העיד מטעם הנאשם אביו, מר יצחק אזולאי, אשר הודה לבית המשפט על כך ששחרר את הנאשם מהמעצר לצורך גמילתו מסמים, וביקש מבית המשפט להתחשב בכך שבנו-הנאשם "יצא מהסמים והיום הוא במרכז יום". לדברי האב, הנאשם השתנה והולך למרכז היום לטיפול בסמים, מדי יום מ-07:00 בבוקר עד 15:00 אחר הצהריים. האב ביקש מבית המשפט ליתן לנאשם הזדמנות להמשיך את דרך השיקום ולהציל את חייו.

עיקרי טיעוני הצדדים

11. **ב"כ המאשימה** עמדה על חומרת העבירות שבהן הורשעו הנאשמים וביקשה שלא לקבל את המלצות שירות המבחן בעניינם.

היא ציינה בטיעוניה, בין היתר, כי מתחם העונש ההולם בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית ביחס להחזקה של עשרות גרמים ויותר של קוקאין, כמו במקרה דנן, נע בין 3 ל-5 שנות מאסר בפועל.

בעניין זה הפנתה ב"כ המאשימה, בין השאר, אל: ע"פ 8820/14 **שחר נ' מדינת ישראל** (17.5.2015) (להלן: "**עניין שחר**"); ע"פ 4592/15 **פדידה נ' מדינת ישראל** (8.2.2016) (להלן: "**עניין פדידה**"); וע"פ 1932/15 **בן סעדון נ' מדינת ישראל** (17.4.2016) (להלן: "**עניין בן סעדון**").

כמו כן, לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם בעניין עבירות התעבורה שבהן הורשעה הנאשמת נע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל; ואילו מתחם העונש ההולם בעניין הפסילה של רישיון הנהיגה נע בין 4 ל-10 שנות פסילה.

מכיוון שמדובר באירוע אחד, שבמהלכו ביצעה הנאשמת הן את עבירות התעבורה והן את העבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, ביקשה ב"כ המאשימה לקבוע בעניינה של הנאשמת מתחם אחד כולל, המתייחס לעבירות הסמים והתעבורה גם יחד, אשר נע בין 4 ל-6 שנות מאסר בפועל.

לדעת ב"כ המאשימה, בשים לב לעברה הפלילי והתעבורתי של הנאשמת, יש למקם את עונשה באמצע המתחם דלעיל ויש להפעיל את המאסר המותנה התלוי ועומד נגדה באופן מצטבר, וכן יש להפעיל גם את עונשי הפסילה המותנים התלויים ועומדים נגדה ולהוסיף פסילה בפועל שלא תפחת מארבע שנים, לצד פסילה מותנית וקנס.

אשר לנאשם, הדגישה ב"כ המאשימה, בין היתר, כי לחובתו ארבע הרשעות קודמות, בעיקר בעבירות סמים, וכי שירות המבחן התרשם שהנאשם מטשטש ומצמצם את חלקו בעבירה ונוטה להשליך את האחריות על הנאשמת. לדעת ב"כ המאשימה, הסיוע של הנאשם לנאשמת הוא בדרגת חומרה גבוהה ולנוכח זאת, ולנוכח עברו הפלילי, יש לדעת המאשימה למקם את עונשו של הנאשם במרכז המתחם שהוצע ביחס להחזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לצד מאסר מותנה מרתיע וקנס.

12. **ב"כ הנאשמים** לא התנגדו לבקשת החילוט שבכתב האישום, כמו גם להכרזה על הנאשמים כסוחרי סמים, אך הם ביקשו לאמץ את המלצות שירות המבחן בעניינם.

13. **ב"כ הנאשמת** ביקש להדגיש כי מדובר בבת 44, אם ל-5 ילדים וסבתא, שנקלעה

לסיטואציה מאוד קשה בחייה. נסיבות חייה הקשות פורטו בתסקיר של שירות המבחן. למרות שהייתה מכורה "כבדה" לסמים, היא הצליחה להתעשת ולגבור על הקשיים והמכשולים, עד שכשלה ו"נפלה" שוב לסמים. הרקע לביצוע העבירה, שהיא אמנם חמורה, היה השימוש האינטנסיבי בסמים והקשרים הזוגיים הבעייתיים של הנאשמת, שבהם חוותה בעבר אלימות נפשית ופיסית; אך הנזק שנגרם מביצועה של העבירה הוא נמוך, מאחר שהמשטרה תפסה את הסמים, ומכאן שהסמים לא הגיעו לציבור. הודגש גם כי הנאשמת הייתה במעצר מיום 28.1.16 ועד ליום 4.4.16, מועד בו היא שולבה בקהילה טיפולית בתנאי פנימייה עד 30.1.17. בתקופת שהותה בקהילה הטיפולית היא קיבלה את הידיעה המרה שהיא גם חולת סרטן, וכיום היא נדרשת להתמודד הן עם מחלת הסרטן של אביה והן עם מחלתה שלה. למרות זאת, היא אזרה כוחות ולאחר שנפלטה מהקהילה הטיפולית, היא המשיכה את הטיפול הרציף, שהתה במעצר בית מלא במשך כ-4.5 חודשים והמשיכה את הטיפול השיקומי בהתמכרות לסמים הן בקבוצות תמיכה וטיפול והן בשירות המבחן. הנאשמת נטלה אחריות מלאה על מעשיה, חסכה זמן שיפוטי יקר, הביעה חרטה על מעשיה וביטאה ומבטאת מוטיבציה גבוהה לשיקום, כאשר לכל אורך הדרך בדיקות השתן שלה נקיות.

הסניגור הפנה לתסקיר של שירות המבחן ולהמלצותיו.

אשר למתחם העונש ההולם, לטענת ב"כ הנאשמת, המתחם נע בין 6 חודשי מאסר בפועל, שיכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 24 חודשים.

ב"כ הנאשמת הפנה, בין היתר, אל ע"פ 7196/11 **מדינת ישראל נ' ביזאוי** (19.6.2012) (להלן: "**עניין ביזאוי**") ואל ת"פ (מחוזי ת"א) 24514-09-15 **מדינת ישראל נ' פורת** (2.1.2017) - שבהם הסתפקו בתי המשפט בעונש של 6 חודשי עבודות שירות על עבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית מסוג קוקאין ומסוג אקסטזי, וזאת משיקולי שיקום.

ב"כ הנאשמת עתר לאמץ את המלצות שירות המבחן ולהאריך את המאסר המותנה התלוי ועומד נגד הנאשמת; ולחלופין - להפנות את הנאשמת אל הממונה על עבודות השירות ולהסתפק במאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות.

14. **הנאשמת** מסרה בדבריה כי היא "נמצאת בתקופה של התחברות לעצמי ולהבין את הטעויות שעשיתי מחוסר השפיות עקב השימוש, הייתי 11 שנים נקייה, ובעקבות טראומה שעברתי חזרתי להשתמש, נשאבתי שוב לעולם הסמים, איבדתי כל צלם אנוש. עשיתי הרבה מעשים שהיום אני משלמת מחיר כבד, גם ילדיי. לוקחת אחריות על כך. 10 חודשים הייתי בקהילה, והייתי אסירת תודה לבית המשפט שנתן לי את הכלים, התגלתה לי המחלה שערערה אותי והביאה אותי למקומות שהייתי צריכה לצאת משם. אני נותנת שתן... בקשר עם משה על בסיס יום יומי, הוא מלווה אותי ומגיע לביתי, אני רוצה עוד הזדמנות אחת לחיות, יש לי מה לתת".

15. **ב"כ הנאשם** הדגיש, בין היתר, כי הנאשם הורשע אך בעבירה של סיוע להחזקת סם וטען כי בניגוד לעמדת המאשימה, במקרה זה הסיוע איננו ברף הגבוה, שכן מדובר בסיוע במישור הטכני של ההחזקה, לפרק זמן קצר. כמו כן, הודגש כי אין לנאשם קשר לסמים שנתפסו על גופה של הנאשמת ולמשקלים שנתפסו ברכב. כן הודגש כי הסמים נתפסו על ידי משטרת ישראל. בנוסף, הנאשם הודה, נטל אחריות, הביע צער וחרטה על מעשיו, וזאת כבר בשלבים המוקדמים של ההליך. במסגרת תיק המעצר

איפשר בית המשפט לנאשם לצאת מהמעצר ולפתוח בהליך שיקומי. הנאשם דבק בהליך השיקומי ואין מקום לקטוע את ההליך כיום, אלא לאמץ את המלצות שירות המבחן.

לטענת ב"כ הנאשם, מתחם העונש ההולם בנסיבות המיוחדות של המקרה דנן צריך לנוע בין מספר חודשי עבודות שירות לבין שנת מאסר אחת.

עם זאת, ב"כ הנאשם ביקש לסטות ממתחם העונש ההולם, משיקולי שיקום.

הסניגור הפנה לפסיקה שבה העדיף בית המשפט העליון את ההליך השיקומי, כחלק מאינטרס הציבור להוציא נאשמים מהמעגל העברייני או ממעגל הסמים, והסתפק בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, או בשל"צ וצו מבחן: ע"פ 6161/16 **זרעאלוב נ' מדינת ישראל** (20.2.2017) (להלן: "**עניין זרעאלוב**"); ע"פ 779/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (12.4.2015); ע"פ 2849/13 **מדינת ישראל נ' טגבה** (13.8.2013); ע"פ 8092/04 **חביב נ' מדינת ישראל** (10.9.2006) (להלן: "**עניין חביב**"); ע"פ 8087/03 **כהן נ' מדינת ישראל** (1.2.2006); וע"פ 5619/01 **כאמלה נ' מדינת ישראל** (28.11.2002) (להלן: "**עניין כאמלה**").

על כן, עתר ב"כ הנאשם לאמץ את המלצות שירות המבחן; ולחלופין - להפנות את הנאשם לקבלת חוות דעת מהממונה על עבודות השירות ולהטיל עליו מאסר שירוצה בעבודות שירות.

16. **הנאשם** מסר בדבריו כי הוא אסיר תודה לבית המשפט על ההזדמנות שניתנה לו לשקם את חייו ולפצות על הטעויות שלו. הנאשם הוסיף כי "עברתי הרבה מאוד דברים בחיים שלי, לא פשוטים, כרגע אני בהליך שיקומי... עושה כל מה שצריך לשמור על עצמי ולחיות בדרך חיים חדשה, אני מביע חרטה עמוקה, מצטער על הטעויות שעשיתי, אני מבקש מבית המשפט הזדמנות לתקן".

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

17. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש, ביום 25.5.17, ולנוכח עתירתם החלופית של ב"כ הנאשמים, התבקש הממונה על עבודות השירות ליתן חוות דעתו לגבי כל אחד מהנאשמים, וזאת "בטרם גיבשתי את עמדתי ומבלי לטעת ציפיות בנאשמים".

18. חוות הדעת של הממונה, הן בעניינו של הנאשם, שניתנה ביום 9.7.17, והן בעניינה של הנאשמת, שניתנה ביום 27.7.17 - היו חיוביות.

דין והכרעה

כללי

19. בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

20. **מתחם העונש ההולם** - כידוע, מקום שמיוחסות לנאשם **עבירות אחדות**, יש לקבוע

תחילה **האם** מדובר ב"אירוע אחד", כך שייקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע כולו, או שמא מדובר ב"כמה אירועים", כך שייקבע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד (סעיף 40ג לחוק).

21. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק, בקביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עקרון ההלימה**, ולשם כך, יתחשב בית המשפט בפרמטרים הבאים: **הערך החברתי שנפגע** מביצוע העבירה **ומידת הפגיעה** בו, **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין, **ומדיניות הענישה** הנהוגה [ראו, למשל, ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (18.7.2013); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 מדינת ישראל נ' נעאמנה, בפסקה 13 (10.6.2014)].

22. **גזירת העונש המתאים** - בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.

23. כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40 לחוק) **והרתעת הרבים** (סעיף 40ז לחוק), **ובלבד** שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם

24. **חריגה ממתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיפים 40ד-ה לחוק, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין אם לקולה משיקולי שיקום, ובין אם לחומרה משיקולים של הגנה על שלום הציבור.

מן הכלל אל הפרט

25. במקרה דנן, הנאשמת הורשעה בעבירות אחדות שבוצעו במהלך **אירוע אחד**, ולכן יש לקבוע (גם) לגביה **מתחם עונש הולם אחד**.

גם לגבי הנאשם, שהורשע אך בעבירה אחת, מובן שיש לקבוע מתחם עונש אחד, בנפרד.

מתחם העונש ההולם

26. במעשיהם פגעו הנאשמים **פגיעה חמורה במספר ערכים מוגנים** וביניהם ההגנה על שלום הציבור ובריאותו, לנוכח פוטנציאל הנזק לפגיעה בציבור הטמון בהחזקה שלא לצריכה עצמית של כמות גדולה של סמים מסוכנים. בנוסף לכך פגעה הנאשמת פגיעה חמורה גם בערכים של שמירת שלטון החוק ושל חובת הציות להחלטות ולגזרי הדין של בית המשפט - לנוכח העבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא רישיון ונהיגה ללא ביטוח.

27. בית המשפט העליון הדגיש פעמים רבות את חומרתן של עבירות הסמים שלא לצריכה עצמית וחזר לא אחת על הצורך, ככלל, בהטלת ענישה חמורה בגין עבירות אלה.

כך, למשל, בע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (22.6.2010) הוטעם כי:

"על חומרתה המופלגת של עבירת החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית אין צורך להכביר מילים...הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכל, לשרת את

מטרת הגמול לעברין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו; שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים, תהא אשר תהא הפונקציה אותה הוא ממלא בשרשרת זו של העברת הסם מיד ליד. מזה זמן רב, מדגישים בתי המשפט בפסיקתם את חשיבות הערך הענישתי בעבירות סמים כאחד הכלים החשובים בפעילות לביעורו של נגע הסמים. ההחמרה בענישה בגין עבירות סמים משרתת את מטרת הגמול וההרתעה, שהן היעדים העיקריים של הענישה בתחום הסמים" (בפסקה 10 לפסק-דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה).

כפי שנקבע בפסיקה, בעבירות אלו, **ככלל**, יש להטיל עונשי מאסר ממשיים לתקופות ארוכות ומרתיעות, ואין להסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות, כעתירתם החלופית של ב"כ הנאשמים, או בשל"צ ובצו מבחן, כהמלצות שירות המבחן [ראו, למשל, והשוו: ע"פ 1274/16 **עווד נ' מדינת ישראל**, בפסקה 9(6.10.2016); ע"פ 5842/14 **דהן נ' מדינת ישראל**, בפסקה 20 (29.7.2015); ע"פ 5953/13 **מדינת ישראל נ' אהרון**, בפסקה 17 (6.7.2014)].

28. כמו כן, עבירות התעבורה שבהן הורשעה הנאשמת הן חמורות ומסוכנות. העבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא רישיון ונהיגה ללא ביטוח מבטאות זלזול עמוק ובסיסי בשלטון החוק, בהוראות בתי המשפט ובצוויו, ופוגעות במנהל התקין ובסדר הציבורי. נהיגה בפסילה הינה בין העבירות החמורות שבפקודת התעבורה, אשר המחוקק אף ראה להורות בצידה על עונש מרבי של 3 שנות מאסר. במקרים רבים קבעו בתי המשפט כי מי שנוהג בפסילה, ראוי שימצא מקומו מאחורי סורג ובריה [ראו, למשל, בעניין זה, רע"פ 8013/13 **מסעוד נ' מדינת ישראל** (18.12.2013), שם אישר בית המשפט העליון עונש מאסר בן 12 חודשים ופסילה בת 4 שנים בגין עבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא ביטוח ונהיגה ללא רישיון נהיגה תקף; וכן רע"פ 1211/12 **ישראלי נ' מדינת ישראל** (15.2.2012), שם אישר בית המשפט העליון עונש מאסר בפועל למשך 8 חודשים ופסילה בת שנתיים, בגין עבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא ביטוח ונהיגה ללא רישיון נהיגה תקף].

29. באשר ל**נסיבות הקשורות בביצוע העבירות**, במקרה דנן קיימות מספר **נסיבות לחומרה**: כמות הסם הגדולה שהחזיקו הנאשמים (במשקל כולל של כ-184 גרם); סוג הסם שאותו החזיקו, הקוקאין, שהוא מן הסמים הקשים; העובדה שהסם היה ארוז בחלקו ב-23 מנות; העובדה שהנאשמת החזיקה משקלים אלקטרוניים, שנועדו לשקילת הסם; וכן העובדה שלנאשמים עבר פלילי בתחום הסמים ולנאשמת אף עבר תעבורתי עשיר, כך שאין המדובר אפוא במעידה חד פעמית, כי אם בעבירות חוזרות.

30. לאחר ששקלתי את הפגיעה בערכים המוגנים, את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ואת מדיניות הענישה הנהוגה, באתי לכלל מסקנה כי **מתחם העונש ההולם הכולל בגין העבירות שבהן הורשעה הנאשמת** הינו בין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל; ואילו **מתחם העונש ההולם בגין העבירה שבה הורשע הנאשם** הינו בין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל (ראו, למשל, והשוו: עניין **שחר**; עניין **פדידה**; ועניין **בן סעדון**).

עם זאת, הנסיבות של הנאשמים בתיק זה הן חריגות ומיוחדות, כפי שיוטעם להלן.

על כן, לאחר התלבטות, החלטתי לקבל את עתירתם החלופית של ב"כ הנאשמים ולחרוג לקולה ממתחמי העונש ההולם בעניינם של שני הנאשמים, וזאת בעיקר משיקולי שיקום וכן גם לנוכח מחלת הסרטן שהתגלתה בגופה של הנאשמת.

וביתר פירוט, בנסיבות המיוחדות של המקרה דנן ושל הנאשמים, יש מקום לסטות לקולה, באופן חריג, ממתחם העונש ההולם, כדי לאפשר לנאשמים להמשיך בהליך השיקומי שבו החלו ולסיימו, וכדי לנסות להוציאם ממעגל הסמים והפשע, וזאת חרף עברם הפלילי ובשים לב לתסקירים החיוביים של שירות המבחן, בעניינם של שני הנאשמים כאחד.

כפי שהובהר בפסיקה, שיקומו המוצלח של נאשם ייטיב לא רק עמו, אלא עם החברה בכללותה, והוא מהווה אינטרס ציבורי חשוב - מקום שבו קיימים סיכויי שיקום טובים ופוטנציאל שיקומי גבוה, כמו במקרה דנן, לנוכח התוכן החיובי של תסקירי שירות המבחן, לגבי שני הנאשמים [ראו, למשל, והשוו, בנוסף לפסיקה דלעיל שאליה הפנו ב"כ שני הנאשמים, והכוונה היא בעיקר לעניין יזרעאלוב, לעניין חביב, לעניין כאמלה ולעניין ביזאוי: ע"פ 1964/16 בושנאק נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (25.5.2017); ע"פ 4944/15 שרעבי נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (4.2.2016); ע"פ 911/14 פלונית נ' מדינת ישראל, בפסקאות 16-17 (4.11.2014); ע"פ 2287/09 והבה נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (25.1.2010); ע"פ 4041/06 אשורוב נ' מדינת ישראל (16.11.2006); ע"פ 7187/05 גולדמן נ' מדינת ישראל, בפסקה ד (7.11.2005)].

כמו כן, לא למותר להוסיף, לגבי הנאשמת, החולה כאמור במחלת הסרטן, כי הפסיקה הכירה בהיותו של מצב רפואי קשה, שיקול המצדיק, במקרים מיוחדים ומתאימים, לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, מטעמי צדק [ראו, למשל, והשוו: ע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל, במסגרת ע"פ 4559/14 מדינת ישראל נ' קלנר, בפסקאות 224, 229-230 לחוות דעתו של כב' השופט ע' פוגלמן (29.12.2015); ע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 לחוות דעתו של כב' השופט פוגלמן (11.12.2016); יובל ליבדרו "חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק" הסניגור 197, 4 (2013); אורן גזל-אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" ספר דורית ביניש (קרן אזולאי, איתי בר-סימן-טוב, אהרן ברק ושחר ליפשיץ, עורכים, 2015); תזכיר חוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה - תיקונים שונים), התשע"ו-2015].

עם זאת, בע"פ 308/16 נאטור נ' מדינת ישראל (7.11.2016) הוטעם, בפסקה 13 לפסק הדין, כי אין להרחיב את החריג דלעיל מעבר לנסיבות של קיצור ממשי בתוחלת החיים של נאשם הנתון במצב רפואי קשה, עקב ריצוי מאסר בפועל.

במקרה דנן, שאלה זו של השפעת מחלתה של הנאשמת על קיצור תוחלת חייה, אם תשהה במאסר ועקב המאסר, לא הובהרה.

על כן, אין במחלת הסרטן שבה חלתה הנאשמת, כשלעצמה ולבדה, כדי להצדיק סטייה לקולה ממתחם העונש ההולם.

יחד עם זאת, כאמור, יש בשיקולי השיקום כדי להצדיק חריגה לקולה ממתחמי העונש ההולם בעניינם של שני הנאשמים, באופן חריג, כמפורט לעיל.

סוף דבר

32. סוף דבר, החלטתי להטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:

על הנאשמת:

א. 6 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות, ללא ניכוי של תקופת המעצר שבה היתה נתונה, וזאת בתנאים ובמקום אשר בחוות הדעת של הממונה על עבודות השירות;

עונש המאסר המותנה בן 3 חודשים התלוי ועומד נגד הנאשמת, מ-ת"פ 21189-01-13 של בית משפט השלום בתל אביב, יופעל באופן חופף.

ב. צו מבחן למשך שנה.

ג. 24 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, על כל עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים, למעט שימוש עצמי או החזקה לצריכה עצמית.

ד. 7 שנות פסילה בפועל מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה מכל סוג שהוא.

כמו כן יופעלו באופן מצטבר הן עונש הפסילה המותנה בן 6 חודשים שהוטל בתת"ע 4871-07-15 של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה והן עונש הפסילה המותנה בן 3 חודשים שהושת בת"פ 21189-01-13 של בית משפט השלום בתל אביב.

על הנאשם:

א. 5 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות, ללא ניכוי של תקופת המעצר שבה היה נתון, וזאת בתנאים ובמקום אשר בחוות הדעת של הממונה על עבודות השירות;

ב. 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, על כל עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים, למעט שימוש עצמי או החזקה לצריכה עצמית.

ג. 2 שנות פסילה בפועל מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה מכל סוג שהוא.

ד. צו מבחן למשך שנה.

כמו כן, לפי סעיף 36א' לפקודת הסמים, יחולטו לטובת הקרן לפי פקודת הסמים באוצר המדינה, הסכומים שנתפסו בחזקת הנאשמים, כמפורט בכתב האישום, דהיינו: 1,300 ש"ח במזומן שנתפסו על הנאשמת ו-800 ש"ח במזומן שנתפסו על הנאשם.

הנאשמת תתייצב ביום 15.10.17 עד השעה 09.00 במשרדי הממונה על עבודות השירות במחוז מרכז ברמלה, לתחילת ריצוי עבודות השירות.

על הנאשם להתייצב ביום 9.11.17 עד השעה 09.00 במשרדי הממונה על עבודות השירות במחוז מרכז

עמוד 11

ברמלה, לתחילת ריצוי עבודות השירות.

עותקי גזר הדין יועברו לממונה על עבודות השירות וכן לשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ז' תשרי תשע"ח, 27 ספטמבר 2017, במעמד הצדדים.

מרדכי לוי, שופט